SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 82. JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, MAY 1, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 1-го ТРАВНЯ 1993. Ч. 82. РІК С.

ВІДКРИТО МУЗЕЙ „ЧОРНОБИЛЬ"

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 26-го квітня, у сьому річницю катастрофи на Чорнобильській Атомній Електростанції (ЧАЕС) в Подільському районі Києва відкрито Музей „Чорнобиль", в якому настоятель Микулицької церкви Чорнобильського району о. Микола відправив Панахиду. На відкритті музею і Молебні були присутні Президент України Леонід Кравчук, заступник голови Верховної Ради Василь Дурдинець, міністер внутрішніх справ Андрій Василишин, віцепрем'єр-міністер Юлій Йоффе, голова комісії Верховної Ради з питань Чорнобильської катастрофи Володимир Яворівський, народні депутати, чисельні гості.

Президент Кравчук у своєму виступі наголосив, що керівництво України повинно докласти всіх зусиль, щоб ніколи не повторилася подібна катастрофа, яка сталася після аварії четвертого енергоблоку на ЧАЕС. Світ вважає її найбільшою катастрофою після Другої світової війни. В наслідок аварії 26-го квітня 1986 року в Чорнобилі загинув 31 пожежник, а в наступні роки померли тисячі людей, які отримали високі дози радіяції. Понад 200,000 людей виселено з навколочорнобильської зони, однак на забруднених радіяцією територіях проживають мільйони людей в Україні, Білорусі і Росії. Смертність в Україні після катастрофи в Чорнобилі зросла в 24 рази і смертність ця зростає з кожним роком. Особливо часто на забруднених територіях хворіють діти. Вони вмирають від раку крови та раку кісткового мозку.

Володимир Яворівський зауважив, що в наслідок катастрофи в Чорнобилі Україна втратила 250,000 гектарів засівної землі, 200,000 гектарів лісу, 490 залишених населених пунктів. На думку Яворівського — триває тиха третя світова війна — ядерна. „Мабуть, — зауважив він, — такої долі, яка випала українському народові за одне століття, не має жоден народ: два голодомори, репресії і Чорнобиль".

У Києві напередодні скорботної роковини опубліковано архівні документи ЦК КПСС з приводу ЧАЕС. Серед них є документ з 1979 року з засідання Політбюро, де тодішній лідер КГБ Юрій Андропов у своєму виступі сказав, що „чорнобильські реактори становлять велику загрозу, бо якщо вийдуть з ладу, то можуть привести до катастрофи і великих людських жертв".

Керівники урядів СНД зустрілися в Білорусі

Мінськ (УНІАР). — Тут у середу, 28-го квітня, відбулася зустріч голів урядів країн Співдружности Незалежних Держав (СНД), у якій взяв участь прем'єр-міністер України Леонід Кучма. Учасники зустрічі розглянули 15 питань про взаємини між державами, більшість яких спрямовані на відновлення економічної інтеграції країн СНД.

Погоджено проблеми фінансової і економічної політики, цін і податків, інвестицій, зовнішньоекономічної діяльности, агропромислового комплексу, діяльности міждержавної телерадіокомпанії, радіонавігації, охорони довкілля та боротьби з тероризмом і злочинністю. Ухвалено рішення про створення Координаційно-консультативного комітету СНД. Від кожної країни-учасниці СНД до складу комітету увійдуть віцепрем'єр-міністри, які зустрічатимуться один раз на місяць з метою вирішення найважливіших проблем. Рада керівників урядів вирішила перетворити робочу групу СНД у Виконавчий комітет СНД.

Розглянули учасники також ситуацію на кордоні Таджикістану з Афганістаном і постановили допомогти забезпечити недоторканість кордону Таджикістану. Наступна зустріч відбудеться 26-го травня.

Підняли український прапор

Севастопіль (УНІАР). — Тут 24-го квітня пресова служба Військово-Морських Сил України повідомляє, що залога протичовнового корабля „Способний", очолювана капітаном 3-ої ранги Сергієм Єлисеєвим, 24-го квітня присягнула на вірність народові України і звернулася до командування ВМС України з проханням включити її до складу Збройних Сил України. На кораблі піднято державний прапор України. Надійшло звернення до Президента України і до міністра оборони України, в якому сказано, що залога присягнула Україні тому, що більшість старшин виростала і виховувалася в Севастополі на території України і вони бажають допомогти збудувати Військово-Морські Сили України.

Піднято український прапор також на танкері „Єльня" допоміжної Чорноморської фльоти, де капітаном є Микола Гребенник. Залога танкера також звернулася до командування ВМС України з проханням включити її до Збройних Сил України. У зверненні сказано, що командування Чорноморської фльоти не використовує танкера за призначенням, заробіток моряків дуже малий, тому вони вирішили перейти під юрисдикцію України і підняли український державний прапор.

У пресовому центрі ВМС України кореспондентам сказали, що ніхто з української фльоти не зустрічався і не розмовляв з моряками цих двох суден до часу їхнього звернення і присяження Україні. Не було ніякого тиску на членів залог з боку ВМС України.

Англійський прем'єр є проти озброєння боснійських мусулман

Лондон. — В четвер, 29-го квітня, прем'єр-міністер Великобританії Джан Мейджор, виступаючи в Палаті громад, заявив, що він є проти скасування ембарго ООН на доставу зброї для боснійських мусулман. Помічники Дж. Мейджора пояснили, що прем'єр охочіше підтримає ідею обмеженого повітряного нападу на сербські війська, ніж безпосереднє озброєння мусульманських сил. В цьому наставленні Дж. Мейджор має підтримку французького керівництва. Тим часом у Вашінґтоні вважають, що найкращим способом втручання у балканський конфлікт буде достава зброї.

Боснійський міністер закордонних справ Гаріс Сілайджіч, який тепер перебуває з візитою в Лондоні, сказав з приводу виступу Дж. Мейджора: „Який же тоді сенс годувати людей, якщо їхня доля — бути вбитими?".

Арґументуючи своє наставлення, англійський прем'єр висловився в тому значенні, що його побоювання зв'язані з безпекою 2.500 англійських вояків, котрі перебувають у складі миротворчого контингенту ООН в колишніх югославських республіках. Дж. Мейджор є певний, що скасування ембарго дасть можливість мусулманським країнам післати на Балкани таку кількість зброї, що вогонь громадянської війни легко може перекинутися на інші країни.

Крим вирішує енерґетичні проблеми

Симферопіль (УНІАР). — До Анкари, Туреччина, 28-го квітня у складі української урядової делеґації виїхав голова Ради Міністрів Криму Віталій Курашик. Ведуться переговори щодо постачання газу і нафти в Україну.

Перший заступник голови Ради Міністрів Криму Анатолій Франчук повідомив, що від Арабських Емiратів Крим отримав три повітряно-електричних аґреґати, які встановлені поблизу Євпаторії у селищі Донузлава. Готуються до запуску три бльоки теплоенергетичної централі у селищі Щьолкіно.

Б. ЄЛЬЦИН ОПРИЛЮДНИВ ПРОЄКТ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Москва. — У четвер, 29-го квітня, президент Росії Боріс Єльцин ознайомив представників 89 районів, автономних областей і автономних республік Росії з проєктом нової конституції, якою передбачено сильну президентську владу, створення двопалатного парляменту і право власности на землю.

Активісти руху „Демократична Росія" наполягають на тому, щоб президент якнайскоріше скористався вислідами недавнього референдуму, тобто мандатом народного довір'я, і проводив економічні і політичні реформи швидшим темпом. Покищо годі сказати, в якій мірі Б. Єльцин годиться з провідниками „Демократичної Росії", бо його останні кроки можна трактувати по-різному. З одного боку, до складу уряду він увів свого земляка-екатеринбуржця Олеґа Лобова — людину, яка має тісні зв'язки з військово-промисловим комплексом країни. О. Лобова призначено на пост першого заступника прем'єр-міністра Віктора Черномирдіна. Це призначення демократи потрактували як поступку тискові промисловців і відсунення на другорядні ролі інших заступників В. Чорномирдіна — визнаних реформаторів Боріса Фьодорова (також міністра фінансів) і Серґея Шахрая, висунутого особисто Б. Єльцином.

З іншого боку, Б. Єльцин, виступаючи перед членами кабінету міністрів, досить рішуче висловився, що народ вимагає швидких і ефективних реформ і тому доведеться позбавляти відповідальних постів тих членів уряду, котрі гальмують процес реформ. „На їхній перевишкіл ми не маємо часу" — підкреслив Б. Єльцин. Спостерігачі вважають, що він мав на увазі голову Центрального банку Росії Віктора Ґеращенка, з вини якого стався розлад фінансової системи країни.

В АМЕРИЦІ

ЗГІРНО З РЕЧНИКАМИ Пентаґону, ЗСА не братимуть участи в цьогорічному показі літаків і гелікоптерів у Парижі в червні ц. р. Досі американські літаки були головною атракцією цих авіяційних вистав і така зміна політики ЗСА здивувала не тільки французьких організаторів, але також і американські виробництва літаків. Все це, як виявляється, є заходом ЗСА проти французького індустріяльного шпигунства.

У НЮ ЙОРКУ на території Організації Об'єднаних Націй, Україна встановила дипломатичні стосунки з Еквадором. Про це повідомляється у спільному комунікаті, який підписали, постійний представник України при ООН Віктор Батюк і постійний представник Республіки Еквадор при ООН Гозе Аяла Ляс.

МЕДИЧНІ ЕКСПЕРТИ твердять, що треба викликати негайну допомогу особам, які проявляють симптоми крововиливу в мозок тому, що заходи якнайшвидше зупинити пошкодження мозку є найбільш ефективними якщо це зроблено впродовж перших шістьох годин. Крайова асоціяція лікування крововиливів у мозок стверджує, що нові та стандартні методи лікування у перших годинах захворювання виявляються важливими середниками припинення пошкодження мозку, тому підкреслюють, негайна допомога є дуже важливою. З того приводу вищезгадана асоціяція та інші неврологічні спілки на наралах Американської неврологічної асоціяції в Ню Йорку оприлюднили напрямні про негайну допомогу жертвам крововиливів у мозок.

У ВЕЙКО, ТЕКСАС, стейтові чинники проголосили, що найдено ще п'ять жертв згорілих у забудовах релігійних фанатиків під керівництвом Дейвида Кореша, поблизу їхньої місцевости. Загальна кількість віднайдених жертв є тепер 53. На пресовій конференції речник Тексаського департаменту публічної безпеки Майк Кокс сказав, що розтини трупів підтвердили, що ще три особи згинули від пострілу кулі, тобто разом п'ять осіб.

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ офіційних чинників, щоби заманути палестинців до мирових переговорів з ізраїльтянами, уряд президента Билла Клінтона звернувся до Савдійської Арабії, щоби вона відновила допомогу палестинцям на окупованих ізраїлем територіях, котру було припинено під час війни у Перській затоці. І як виявляється це було головною причиною повороту палестинців до мирних переговорів з жидами. Одначе не зважаючи на прохання ЗСА, Савдійська Арабія допомоги покищо не відновила. Речниця палестинської делеґації Ганан Ашраві натякнула, що все може заново розлетітися, якщо допомога не буде відновлена негайно.

У НЮ ЙОРКУ В СЕРЕДУ, 28-го квітня, Рада безпеки Організації Об'єднаних Націй запропонувала генеральній асамблеї ООН, щоби виключити Югославію із Економічно-громадської ради ООН, тіла яке координує і заряджує більшістю економічної, освітньої, культурної та охоронно здоровельної діяльности ООН. Це рішення перейшло голосами 13 до 0 з тим, що Китай і Росія стрималися. Припускають, що 181-членна генеральна асамблея підтримає цей внесок. Заступник юґославського постійного представника в ООН Драґомір Дйокіц назвав це потягнення „леґально і політично небажаним" тому, що Юґославія не є учасником конфлікту у Боснії і Герцоґовині та старається його припинити.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ЧАС, що президент Билл Клінтон мусітиме вирішити як більш ефективно зареаґувати на сербську аґресію в Боснії. Одначе перед Президентом завдання не легке, зокрема коли його генерали не можуть погодитись між собою чи бомбардування сербських позицій дасть бажані висліди. Саме над справою ефективности не погоджуються військові керівники, одні твердять, що бомбардування позицій дасть потрібні наслідки, інші кажуть, що бомбардування без піхоти та інших сухопутніх військових частин, не буде успішним. Аналітики уважають, що це нічого іншого, як характеристичні суперечки між військовими формаціями.

Комуністи порушили закон

Донецьке (УНІАР). — Тут демократичні організації міста розслідують обставини проведення в Макіївці 6-го квітня з'їзду комуністів. Начальник Управління внутрішніх справ области Станіслав Ґаврілов заявив, що Компартія України не заборонена, а лише припинена її діяльність. Тож, на його думку, КПУ, як і кожна партія, має право на проведення своїх заходів.

Прокурор міста Макіївка Алєксандер Ольмезов заявив, що залю в Будинку Культури ім. Куйбишева, де відбувся з'їзд комуністів, було надано фірмі „Елеонора" для проведення авкціону. Та коли довідалися, що там відбувається не авкціон, а збори комуністів, скерували туди міліцію для охорони громадського порядку. На директора Будинку Культури Серґея Нефьодова склали обвинувачення і передали до суду, але суд повернув його, як необґрунтоване. Прокурор Донецького Владімір Щьоткін заявив, що автобуси, на яких прибули в Макіївку комуністи з різних областей України, були надані Автотранспортним підприємством ч. 11421 на замовлення донецького консорціюму „Радон", засновниками якого є: Донецька Обласна Рада, Донецька Обласна Державна Адміністрація, акціонерне товариство „Норд", очолюване керівником Партії Труда Валентином Ландиком. Прокурор зазначив, що генеральному директорові надіслано попередження про порушення ним законодавства України.

Окуліст із ЗСА допомагає лікувати в Україні

Ст. Луїс, Мо. — Д-р Василь Селезінка, професор офтальмології в Очному інституті університету в Ст. Луїс, який хоча приїхав до Північної Америки трилітнім хлопцем, але почувається повним українцем і говорить батьківською мовою, перебував літом 1992 року в Івано-Франківському, щоб там навчати нову техніку очних операцій та дати місцевим лікарям відповідне до того приладдя. Як досі, це єдина медична програма для України, яку спонзорує американська медична школа і це завдяки зацікавленні у тому українського лікаря та Українського Лікарського Товариства Північної Америки, з яким д-р В. Селезінка тісно співпрацює.

Відвідини д-р В. Селезінки в Івано-Франківську були обширно описані у медичному журналі університету Ст. Луїс за жовтень-листопад, минулого року, враз із рядом цікавих світлин, де авторка допису пише не лише про лікарську працю українського окуліста але також багато про його родину, відвідини в родинних місцях та важку долю цієї родини в совєтських умовинах.

Д-р В. Зелезінка вибрав Івано-Франківське для переведення своєї навчальної програми тому, що це саме його родинні сторони і що там був єдиний дитячий шпиталь для лікування очних недуг, але за часів совєтського режиму його дуже занедбали. Тепер д-р В. Селезінка взяв собі за ціль поставити його на високий рівень. Але щоб це сталося не вистачить навчити лікарів нової техніки очних операцій, а також треба їм дати до того відповідні прилади. Тому після тих перших відвідин лікарні для підставового навчання, д-р В. Селезінка плянує літом цього року повернутися до Івано-Франківського сам і пропонує, щоб туди поїхали також інші очні лікарі із ЗСА. Тепер він також збирає фонди на вивінування, яке є конечне, щоб успішно лікувати очні

(Закінчення на стор. 4)

На поміч культурній амбасаді

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Ми уважаємо, що Український Музей в Ню Йорку це наша культурна амбасада, якій потрібна може і більша поміч, як справжній амбасаді — такі слова почули ми, як це й не дивно, від членів ансамблю „Обереги", коли вони прийшли разом із організаторками імпрези з УМ відвідати редакцію „Свободи" і поінформувати про свої задуми.

У редакції „Свободи" (сидять зліва): Л. Білоус, Л. Венглевська і Т. Тершаковець; (стоять, зліва): М. Голодинський і М. Олексишин.

Як гарно, що саме люди, які тут приїхали з України розуміють, що є на потребу і здають собі справу з того, яку важливу ролю відограє Український Музей тут у метрополії світу і чому треба його поставити на рівні справжньої культурної амбасади України.

Члени ансамблю „Обереги", а це Микола Олексишин, Мирослав Голодинський і солістка Люба Венглевська пояснюють нам також, що вони саме з переконанням про важливість розбудови музею погодилися взяти участь у „Кабареті" безкоштовно, щоб тим збільшити прибуток.

Кабарет і вечорниці, що їх плянує окремий комітет під головуванням Тетяни Тершаковець із активною допомогою Лідії Білоус і Лідії Гайдучок, відбудеться в суботу, 15-го травня, в Готелю Рамада Інн, в Іст Ганновер, Н. Дж., від 8-ої вечора до 2-ої ночі і організаторки доложили усіх старань, щоб ця інакша своїм характером імпреза мала цікаву та багату програму. Тому, як інформують вони, крім ансамблю „Обереги" в ній беруть участь Віктор Шпортько і Ольга Ходоба-Фриз — вокалісти та Іриней Гарасимяк, який виголосить власні гуморески. Програмою буде провадити Зеня Брожина. До вечорниць приграватиме ансамбль „Обереги", члени якого заповідають, що вони, перебуваючи на терені ЗСА вже повний рік, знають як виконувати популярну і люблену молодими музику до танців.

Саме для молодої публіки подумана ціла імпреза як пояснюють організаторки її, і тому вона відбігає від

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЇ Боріс Єльцин скасував свій указ від 26-го лютого 1992 року, яким віцепрезидента Алєксандра Руцкого було призначено офіційним керівником реформ у ділянці сільського господарства. Своє рішення Б. Єльцин обґрунтував не політичним ворогуванням з А. Руцким, а тим, що відтепер питаннями агропромислового комплексу спеціяльно займається заступник голови Ради міністрів.

НОВИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ секретар Південно-Африканської комуністичної партії Чарлз Нгакула заявив, що коли до кінця травня не буде проголошено дату перших в історії країни вільних виборів з участю чорних, то уряд „почує голос мас".

СУДАН ЗВИНУВАТИВ єгипетських керівників у причетності до організації державного перевороту, який було розкрито в Хартумі тиждень тому. Президент Єгипту Госні Мубарак категорично відкинув це звинувачення. Всього в Судані заарештовано 40 осіб і, згідно з офіційною урядовою заявою, „не лише суданців". Змовники нібито плянували повалити владу Омара Гасана аль-Башира і були пов'язані не тільки з антиурядовою Народно-визвольною армією, що дії на півдні Судану, але також мали підтримку з боку Єгипту і Ливану.

НІМЕЦЬКА ГАЗЕТА „Більд" повідомила, що німецькі неонацисти беруть участь у бойових діях на території колишньої Юґославії в ролі найманців. Поліція міста Богума на заході країни веде слідство проти членів забороненої групи „Національний наступ", які вербували своїх прихильників для участи в балканському конфлікті на боці Хорватії.

У СИНГАПУРІ РОЗПОЧАЛИСЯ перші переговори між делеґаціями комуністичного Китаю і Тайваню. Сторони мають намір покласти край 40-річній взаємній ворожнечі і встановити атмосферу дружби та співпраці. До недавнього часу комуністичний китай не один раз намагався приєднати острів Тайвань, який від 1949 року є незалежною державою. Офіційний Пекін досі стверджує, що володіння островом є „невід'ємним правом континентального Китаю".

ПІД ЧАС ПЛЕБІСЦИТУ в Еритреї, який відбувся 25-го квітня під еґідою ООН, 99.8 відсотка мешканців висловилися за створення незалежної від Етіопії держави. Вже через годину після оприлюднення вислідів голосування консуль ЗСА Джозеф О'Ніл повідомив, що З'єднані Стейти визнали незалежну Еритрею. Це саме зробили Італія, Єгипет і Судан. Населення країни налічує приблизно 3.5 міл. осіб.

РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКІСТАН стала членом Міжнародного Валютного фонду. Статут цієї найбільшої багатонаціональної організації підписав під час візити до Вашінґтону перший заступник голови Верховної ради Таджикістану Абулмаджід Достієв. Вступний внесок Таджикістану у фонд становитиме 5.7 міл. дол. З прийняттям цієї колишньої совєтської організації в члени МВФ кількість членів фонду досягає 177 країн, а загальна сума грошей, котрі є в його розпорядженні, перевищує 206 біл. 672 міл дол.

ПРЕЗИДЕНТ ҐОНДУРАСУ Рафаель Леонардо Кальєгас категорично висловився проти вимоги опозиції закрити військову базу ЗСА, збудовану в минулому десятирічччі поблизу селища Пальмерола в Комаяґуа, центральній провінції Ґондурасу. Президент стверджує, що ліквідація бази дуже обмежить можливості боротьби з контробандою наркотиків в усій Полудневій Америці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Занепад моралі й етики

Переживаємо дивний і сумний час занепаду моралі й етики у приватному і суспільному житті. На наших очах проходить просто революція у світі понять — що лицює і чого не лицює говорити і діяти. Ще не забувся час, коли просто непристойно було говорити у товаристві про інтимне життя чоловіків і жінок, непристойно було називати за іменем засоби проти вагітности чи неприродних нахилів мужчин і жінок. Недавно на всіх телевізійних каналах і на сторінках усіх американських газет відбувалися палкі дискусії, чи правильно діяв комішенер освіти в Ню Йорку Фернандез, який актуалізував у середніх школах сексуалізм і чи правильно зробила Шкільна рада, яка більшістю голосів перевела звільнення того педагога з його високоплатного становища. Вулицями Вашінґтону маршували 300,000 гомосексуалістів з транспарантами і вигуками проти президента Клінтона, який не виконав усіх обіцянок, що їх зробив у минулорічній виборчій кампанії. Пригадується час, коли такі одиниці, мужчина чи жінка, скривали свій нахил — у минулих роках посадник Ню Йорку Кач маршував з ними до собору св. Патріка і ремствували, що Кардинал О'Коннор відмовився вітати їх і благословити. І ні на одній телевізійній передачі, ні в жодній американській газеті не знайдете пригадки правди, що у всьому звіринному, пташинному чи рибному світі нема породи „гомо". Очевидно всі живі особи мають право бути такими, якими є, але не мусять чванитися, що вони „інші".

В Україні препогані економічні відносини сприяють поширенні проституції і процесові загину колишньої української патріярхальної родини. Але і в країнах високого життєвого стандарту діється таке саме. Не тільки в Америці проблема абортів малолітніх дівчат стала політичною проблемою. Навіть у такій далекосхідній країні, як Японія, де традиціоналізм був від непам'ятних часів прикметною рисою родинного і суспільного життя, тепер є „модернізм", утотожнений не тільки з американськими „джінсами", але й із неморальністю, цинізмом і матеріялізмом.

Дехто заперечує і вказує на церкви, які в неділі і свята повні вірних. Це правда, але і тут існує „але". Велика частина відвідувачів церков йдуть туди в неділі і свята тому, що „так личить" і щоб стрінути там знайомих. Відштовхує від святинь жалюгідний стан трьох Православних Церков і неполадок в Українській Католицькій Церкві в Україні. Все ж Церква від непам'ятних часів була тісно пов'язана з народом. На адресу наших земляків з України, які прибувають до Америки, від сірих робітників починаючи на акредитованих дипломатах кінчаючи, можна зробити заввагу, що коли опинюються на будьяких імпрезах, які починаються молитвою „Отче наш" — не зашкодить перехреститися — хай із чемности супроти господарів. А може це дійсно дрібниця, бо контрарґументом є „релігійне вірування — це справа одиниці і не слід туди втручатися".

В історії обов'язують так звані циклі. Сучасний нам сумний час переплутування добра і зла в родинному і суспільному житті минеться, бо мусить прийти реакція на цей ультра-лібералізм. І та реакція найперше проявиться у відроджуванні родини та у підході до релігії і Церкви. Антична західньо-римська імперія епохи Нерона і Калігулі провалилася головно через розгульне життя, через повний загин моральних вартостей. І в недалекій майбутності прийде реакція, як прийшла вона з перемогою християнізму. Розхристаність у приватному, родинному і суспільному житті не втримається, бо він перечить Божим і розумним людським законам. Церква і родина стануть найпершими і головними носіями того відродження. Календар світової історії інший, як той наш, що рахує роки, місяці і тижні. Здорова реакція може прийти й після нас та після наших дітей. Але ми, сучасне покоління, можемо підготовити ту реакцію: не сприяймо всьому тому, що послаблює і розхитує здоровий організм народу. Старо-латинська пословиця каже: „У здоровому тілі — здорова душа". Здорова душа потрібна, щоб збереглась і закріпилася держава України, оперта на традиції і вірі у Вищу Силу.

Олександер Серафин

ЕКОНОМІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ І СХІДНІЙ ЕВРОПІ

Справа економічної допомоги Росії була широко коментована протягом квітня на сторінках світової преси, а також української. Перша фаза цієї справи велася з приводу зустрічі президентів Билла Клінтона і Боріса Єльцина. Друга — під час і після засідання міністрів закордонних справ „великої сімки" у Токіо 14-го квітня. Під час цього засідання було вирішено дати Росії 28.4 блн. дол. економічної допомоги і відкласти виплату 15 блн. дол. боргу на пізніше. При тому треба звернути увагу на економічну і технічну допомогу Заходу Східній Европі за останні три роки.

Економічна Комісія у справах Европи (ЕКЕ) при ООН, яка опублікувала свій річний огляд в половині квітня цього року, вважає, що економічна допомога Росії мусить звернути увагу на головні проблеми монетарної нестійкости і структурні зміни. ЕКЕ також переконує західні країни не оминати інших східньоевропейських держав у своїх турбуваннях Росією. Треба дивитися на цілість Східньої Европи у її переході до ринкових умов. Ця Комісія постійно доказує, що західня допомога Східній Европі, включно з колишніми республіками СССР, не була спроможна зрозуміти довгореченцевий час економічних реформ, які потребують перетворення не тільки економічних реформ, які потребують перетворення не тільки економічних та інституційних основ, але також змінити поняття громадян і їхньої здатности діяти у ринковій економіці.

Повідомлення ЕКЕ далі твердить, що західня допомога недостатньо скоординована і невдало цілеспрямована. Мало уваги було звернено на створення добре продуманих, довготермінових плянів і їх публічного сприймання, включно з забезпеченням добробуту.

За даними ЕКЕ, інтернаціональні зобов'язання допомоги Східній Европі від початку 1990 до половини 1992 року і новим країнам від 1990 до листопада 1992 року становили коло 145 блн. дол. Члени Европейської спільноти зобов'язалися дати близько 75 блн. дол., з чого сама Німеччина — приблизно 57 блн. дол. Японія зобов'язалася виділити 5.5 блн. дол., Канада 3.8 блн. дол., а ЗСА — лише 1.5 блн. дол..

Протягом 1992 року ця сама група країн одержала майже 40 блн. дол. загального і багатостороннього фінансування, але тільки мала частина цієї суми була у формі дотацій, призначених на реформи. Половина цієї суми становить відтермінування боргу. Для порівняння, німецький уряд в 1992 році видав тільки на свою східню частину 96 блн. дол.

Незадовільними були і чужі інвестиції. Вони становили лише 3 блн. дол., з чого більшість була вкладена в Мадярщину і Чехію. Це дуже мала сума в порівнянні зі світовими інвестиціями (коло 200 блн. дол.). Порівнявши вплив і виплив капіталу з цих країн — допомогу і сплачення боргу — дійсно в 1992 році був виплив ресурсів від більшости східньоевропейських країн.

Европейська комісія опублікувала світові зобов'язання допомоги колишнім республікам від вересня 1990 року. Нижче подаємо їх більш детально (в більйонах долярів).

Члени Европейської спільноти	60.4
в т. ч.:	
Німеччина	48.8
Італія	4.8
Франція	2.4
Інші	4.4
Установи Европейської спільноти	4.3
ЗСА	9.8
Японія	2.9
Південна Корея	2.9
Всі інші	11.4
Разом	91.7

Як бачимо з наведеної статистики, Европейська спільнота видала найбільше — понад 70 відсотків зобов'язань. Її члени внесли по-різному. Опублікована статистика, однак, не подає, скільки припадає на кожну з нових країн. Також не подано, скільки вже виплачено з обіцяної суми. Речники німецького уряду подають, що Німеччина дала Росії у формі готівки і ґарантій кредиту від 1989 року 48 блн. дол., що становить більше половини всієї західньої допомоги.

Европейська спільнота створила дві програми — „Фаре" і „Таціс" для допомоги Східній Европі. „Фаре" була створена в 1989 році для країн, які скинули комуністичний лад, а „Таціс" — у 1991 році для допомоги колишнім республікам СССР, за винятком прибалтійських держав, які є включені в „Фаре". У 1992 році „Таціс" дав фінансову допомогу новим країнам в сумі 548 млн. дол. З цієї суми 58 млн. дол. було призначено Україні, а 135 млн. дол. Росії. Допомога була коло 70 відс. у формі технічній різних видів у таких ділянках (в млн. дол.):

Центральний уряд	45
Сільське господарство і продукти щоденного вжитку	73
Енергія	146
Транспортація	40
Комунікація	8
Приватизація, фінанси і малі підприємства	98
Людські ресурси	51
Інші програми	87

Цього року „Таціс" має бюджет в сумі 620 млн. дол. Цією програмою завідує комісія у складі 60 осіб. „Фаре" подарував минулого року 1,235 млн. дол. допомоги, а цього року має

(Закінчення на стор. 3)

Іван Кедрин

УКРАЇНА ОЧИМА ПРОФ. Р. ШПОРЛЮКА

У серії суботніших доповідей у Домі Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку організатором і керівником яких є проф. Василь Калинович, у суботу 24-го квітня ц. р. відбулася доповідь професора історії у Гарвардському університеті Романа Шпорлюка на тему „Проблеми держави і громадського суспільства в сучасній Україні". Це був першорядний перекрій найважливіших позитивних і неґативних явищ в Україні. Не називаючи ніякої політичної партії, не полемізуючи, але ставлячи руба проблеми і потребу позитивного підходу до них, доповідач дав лекцію, що треба думати і діяти по-державницьки, ставлячи державу на перше місце. В одногодинній доповіді (численно зібрана авдиторія просила доповідача „продовжувати", коли він готов був швидше закінчити), він заторкнув десять проблем. Але червоною ниткою тягнулася проблема: хто може збудувати українську державу і як не треба відштовхувати нікого, хто прагне жити в Україні і бути її громадянином.

Нема у світі держави, яка була би однородно національною — правильно ствердив проф. Шпорлюк. Польща між двома світовими війнами вела політику національної асиміляції, змагаючи до створення однородної польської держави, — змагання до такої утопії закінчилося катастрофою. Нині маємо той феномен, що найкращим сусідом України є Польща, яка перша визнала державність України. На превеликий жаль деякі західні українці, які були жертвами польської націоналістичної політики — тепер прагнуть стосувати ту асиміляційну політику супроти неукраїнців, особливо супроти росіян, в Україні.

Доповідач поставив руба проблему: державу України не всилі збудувати тільки одні українські патріоти. У референдумі 1-го грудня 1991 року голосували „за" державну незалежність України також росіяни, поляки, жиди, татари. Ремствувати, що вони говорять по-російськи — це не тільки нісенітниця, але й злочин супроти України, яка переживає ще важку кризу, з якої видобути її можна тільки спільними силами. Коли, наприклад, вуглекопи Донеччини говорили завжди і говорять по-російськи, але рішуче прагнуть залишитися в межах державної України — не треба відштовхувати їх накидуванням їм української мови.

З-посеред інших проблем реґіональний патріотизм, який особливо проявляється в Галичині й на Закарпатті. Деякі галичани радо проміняли би Харків чи навіть Полтаву Івана Котляревського на Перемишль. Зате не видно особливого організаційного таланту у Галичині, коли дотепер Львів, який зріс до одного мільйона мешканців, не має питної води.

Є багато прикрих явищ в Україні: масовий алькоголізм, масове хабарництво. На вулицях міст не видно дітей: економічна скрута вплинула на загрозливе обниження природного приросту. Вона вплинула теж на заник колишньої патріярхальної української родини. Але найбільшим ворогом є та Росія, яка все ще не може примиритися з думкою, що постала незалежна держава. Зате Захід шанує Україну за її внутрішній спокій, за міжнаціональну рівність. Єдине прізвище, що його назвав проф. Шпорлюк, це Президент Леонід Кравчук. Прелеґент з признанням звернув увагу, що Кравчук частіше говорить про „народи України", як „український народ", коли йдеться про будову держави.

Не слід попадати в розпуку з приводу теперішних неґативів в Україні. Занепад моралі, зріст проституції, зріст жіночих абортів, фінансові скандали, зріст злочинства — це явища в Західній Европі, однаково в Швеції, як і в Італії, і в Америці. Україна пережила мирну революцію 1991 року — потребує ще революції політичної думки — щоб думати тільки по-державницькому. Тільки тоді знайдуть свої місця в українській державі і шахтарі, і високоосвічені фахівці-технократи, і всі діячі культури.

Один дискутант запропонував, щоб ту доповідь виголосити на форумі Верховної Ради у Києві, запросивши туди Л. Кравчука і Л. Кучму. Інший дискутант спротивився, бо, мовляв, всі вони тієї самої думки, що доповідач, але він повинен виголосити ту доповідь на заповідженому Конґресі Націоналістів. Проф. Шпорлюк, який має тонке вичуття гумору, відповів: „А чи ви ґарантуєте мені, що я вийду живий із залі?" Численно зібрана авдиторія рясно оплескувала доповідача.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про перші, другі та треті потреби

Від добрих двох років, а може і довше, наша спільнота в діяспорі стоїть перед великою проблемою, яку ніяк не може правильно розв'язати: в який спосіб та кому допомагати в Україні, а це значить — які є потреби першого порядку, а які можуть зачекати.

Здається, що кожний має на це інший погляд, іншу рецепту, і дуже часто ми готові сперечатися, що важливіше, а що менш важливе, та як ця допомога має виглядати на практиці.

У висліді кожний має, як це часто буває в українців, свої окремішні погляди і свою улюблену ціль, за яку готов „боротись до загину", але, розуміється, лише на словах. На жаль, це не впливає корисно на цілість наших завдань і дуже часто роздрібнює через те наші сили і наші можливості.

В останніх місяцях щораз частіше чуємо від наших земляків з України, переважно від тих, що мають менше емоційного, а більше тверезого погляду на потреби батьківщини, що не слід нам розкидати наші фонди на добродійні цілі, а радше треба давати допомогу у формі того чи іншого вишколу, який краще на дальшу мету може допомогти у закріпленні української держави, а також її культури, як звичайна милостиня.

Значить, треба нам думати, який найкращий спосіб для різного роду вишколювання людей в їхньому званні чи у тому, щоб його здобути, та який найкращий спосіб вивчати чужі мови, яких так бракує у спілкуванні зі Заходом нашим землякам з батьківщини.

З довголітньої практики життя і праці тут, в ЗСА, ми вже добре знаємо, як важливо є мати у кожній ділянці особисті зв'язки та як їх цінять наші американські знайомі чи товариші праці або політичного життя. Саме в тій останній ділянці часом можна через особисті зв'язки куди більше зробити, ніж офіційними шляхами. Товариш, з яким можна говорити безпосередньо через перше ім'я або зустрітися за вечерею, часом більше помічний, ніж т. зв. прихильник нашої справи у високому уряді. Це знає кожен, хто бере участь у громадському чи професійному житті.

Саме ця свідомість, яка відома загально всім, що живуть на американському континенті, мусить мати також вплив на те, які пріоритети тепер вибираємо для допомоги нашим землякам.

Правда, куди не глянь, її треба, і немає дня, щоб ми не писали про якусь акцію, що видається важливою і такою спішною. Але може часом треба думати далеко наперед, а з тим про те, як важливо тепер є використання можливостей вишколу одиниць, що мають до того непересічні здібності та культуру, щоб вони в майбутньому зайняли належне місце, як високої кляси науковці і професіонали, у широкому світі, а не лише на своєму „обійстю". Зрозуміння цієї потреби завважуємо тут і там, коли знаходяться члени діяспори, які дбають про можливість вишколу в американських університетах здібних молодих людей з України. Однак, це дуже спорадичні випадки і звичайно цей вишкіл обмежується до кількох тижнів. Коли йдеться про повні студії для українських студентів, ще як вони получені з високими оплатами, яких лише частину покриває стипендія, то таких студентів можна, здається, порахувати на пальцях однієї руки. А навіть як приходить така можливість — немає в нашій спільноті охочих, щоб допомогли в тому фінансово. Мовляв, є важливіші потреби, а в кожного вони інші.

Як соромно слухати, що в ЗСА тепер студіює 1,500 молодих людей з Росії, оплачуваних росіянами з американського континенту, або що литовська спільнота, яка в ЗСА ледве чи чисельно більша за нашу, зібрала на поміч землякам 19 мільйонів долярів.

Нема де правди діти — ми розпорошуємо свої сили і не розуміємо, що є на потребу завтра, а не сьогодні.

О-КА

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Раїса Руденко

ДО 60-РІЧЧЯ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

III

Валентина Юрченко, яка свого часу входила до комісії дослідження голоду, що її очолював проф. Джеймс Мейс, зачитала серію свідчень очевидців, які чудом вижили і донесли до нас страшну правду про жорстокий голод. В. Юрченко зауважила, що селянство в тогочасній Україні становило 82 відсотки населення і фактично було міцним корінням нашого народу. Москві ж ішлося про те, щоб зламати, потрощити це коріння й поставити нарід на коліна. Найбільша смертність була на Київщині (27 відс.), на Харківщині (26 відс.), на Полтавщині, Вінничині, Сумщині та в багатьох інших місцевостях. Жертвами голоду в першу чергу ставали менш відпорні організми — старі, діти, чоловіки. Жінки були відпорнішими, але й вони вмирали мільйонами. Люди рятувалися від голоду різними способами: утікали з села на Донбас, до великих міст як Київ, Харків, — бо шахтарям і робітникам заводів давали пайку хліба, — але й там рятунку не було. Селяни вмирали на вулицях і базарах. Мертвих міліція скидала на ґвантажні авта і вивозила за місто, серед них вивозили й напівживих. Потім почали перегороджувати шляхи і невпускати селян до міст. Квитки до Росії й Білорусі заборонили продавати. Допомоги не було нізвідки. Преса замовчувала факти голоду, Захід не знав, або не хотів знати. Статистику кількости населення подавали фальшиву. Та все ж залишилися свідки, які пам'ятають цю жахливу трагедію і з їхніх усних свідчень творилися і творяться сторінки історії нашого народу, які зяяли „білою плямою" десятки років. Це болючі спогади очевидців про страшну правду, жорстоке знищення цілого народу.

Ось деякі фрагменти, що їх зачитала В. Юрченко з роповідей свідків. Свідчить чоловік з Харківщини: „Під час голоду мені було 8—9 років. Нас у родині було троє дітей. Батько всю землю і все, що було в господарстві віддав до колгоспу, а сам працював писарем у сільраді, діставав півфунта хліба на день, але для родини з 5-ох осіб цього було дуже мало. Пам'ятаю, як у людей забирали хліб і всяку їжу. Приходили якісь бригади з чужих комуністів і місцевих „комнезамів" із залізними прутами-штиками, довбали в хаті долівку, шукали ями, де щось, може, сховане. В сусіда щось закопане знайшли, його дуже побили, а родину викинули з хати і все забрали, а господаря вивезли. Багато людей в селі вмирало, або пухлі ходили, ледве ноги пересували, а їх до колгоспу гнали на працю.

Ми також голодували. Весною 33-го року я ходив на поле виливати ховрахів, ми їх їли. Якось мама сказала, щоб поніс тих смажених ховрахів до тітки в сусіднє село Шахтіївку — 8 кілометрів від нас. Увійшов я в село, а там чорний прапор висить. Людей нема — тільки щурі та миші бігають. Увійшов до тітчиної хати і дуже перелякався: вони всі мертві лежать, і тітка, і діти. Зі страху втікав я з того села... Після того мама не пускала нас далеко, бо почула, що з'явилися людоїди, ловлять дітей. Нам ще й дядько з Донбасу привозив трохи крупи, тому ми вижили".

Свідчить священик: „Народився на Полтавщині, Гадяцький район, 1925 року. В родині було нас 8 дітей. Батьки — селяни. Землю нашу і все інше забрали в колгосп. Восени 1932 року я пішов до школи, нас у клясі було 32 учні, а навесну лишилося тільки 14, решта померли. Батько вночі крадькома ловив рибу, бо в листопаді і грудні 1932 року відібрали все: зерно, картоплю, квасолю, сушені яблука, грушки. Душили селян заготівлею хліба, ходили такі бригади з присланих комуністів і своїх комсомольців, які потім і самі повмирали з голоду. Дехто закопав картоплю далі від хати, та ночами відкопували і харчувалися. А навесні вже нічого не було, то їли кору з дерев, молоде листя з трав, які почали пробиватися з-під талого снігу, ловили горобців. Мати наша ходила пухла. Мого старшого брата ще раніше розстріляли як „петлюрівця". В кінці 1933 року заарештували батька як 'ворога народу', побили його дуже і він помер".

Багато людей божеволіли від голоду і почали вбивати інших людей та їсти. Одна жінка з Житомирщини розповіла, як ледве не стала жертвою людоїда. „Одного разу дивлюся, виходить з лісу чоловік, одягнений дивно — у спідниці і штанях, голова рядном накрита, в руках мішок, а сам заріс. Підійшов до мене й питає: 'А де ти живеш?' Я перелякалася, почала відступати. Чоловік той хотів мене за руку вхопити, а я стала кричати, не даватися. Він оглянувся, чи не йде хто з хати на мій крик, а потім до мене „Ой, ти ж худа!". Повернувся і подався в ліс."

Ходили чутки, що дітей багато на дорогах ловили, вбивали і на базарах продавали драглі. Лікар з Фастова оповідав, що люди їли навіть трупи. Одна жінка з'їла синочка, а голівку його колисала і голосила. Таких людей міліція забирала і розстрілювала відразу. А в селах, де вмирали всі, вивішували чорний прапор.

Ще багато було розповідей у катедрі св. Володимира про ті страшні часи, а на закінчення донька В. Юрченко — Наталя Невмержицька прочитала вірш Яра Славутича „Голод".

(Закінчення на стор. 3)

Спортові федерації України у европейських і міжнародних федераціях

При фінансовій допомозі УСЦАК — Фонду для Відродження Спорту в Україні українські спортові федерації вступили до таких міжнародних федерацій: плавання, тенісу (міжнародна), тенісу (европейська), водних лещат, вітрильництва, важкої боротьби, відбиванки, п'ятиборства, любительського велоспорту, яхтових перегонів, легкої атлетики, кану-байдарки, кошиківки, лещатарства, любительського боксу, академічного веслування, важкої атлетики, санного спорту, ковзанярського спорту, фігурна їзда на ковзанах, кінного спорту, стрибків на батуті, шахів, паверліфтінгу, велоспорту (членський внесок за 1993 рік), кульової стрільби, їзди на ковзанах, (членський внесок за 1993 рік), любительської боротьби, раґбі (членський внесок за 1993 рік), шахів (додаткова заплата).

При фінансовій допомозі Олімпійської комісії СКВУ (Торонто): Федерації настільного тенісу, фехтування, раґбі (вступний внесок), акробатики і бобследу.

ЧОТИРИ ВЕЛИКІ европейські летунські компанії — швайцарська Свісейр, голляндська Роял Датч Ейрлайнс, Скандінвіян Ейрлайн систем, в яку входять усі скандинавські країни і Данія, а також австрійська Ейр Австрія — заявили, що в наступному році створять летунський концерн зі спільною назвою і єдиним банківським рахунком. Швайцарська, голляндська і скандинавська компанії дістануть по 30 відсотків капіталу нового підприємства, австрійці — 10 відсотків. Концерн на своїх 270 літаках буде щороку перевозити до 30 міл. пасажирів.

Перед концертом Ади і Зені Гельбіґ

А. Гельбіґ

З. Гельбіґ

Найбільшою радістю для учителя є слідкувати за розвитком своїх талановитих учнів, солідно працювати над ними, впроваджувати їх в прекрасний світ музичного мистецтва і бачити їхні досягнення.

Такими талановитими і працьовитими ученицями є дві сестрички — Ада і Зеня Гельбіґ, які прямо з музичного Дошкілля Марти Шлемкевич-Савицької прийшли до мене на науку фортепіяну, п'ятилітня Ада рік раніше від Зені.

Музична атмосфера в дома, бо ж обоє батьки музично обдаровані, сприяла розвитку дівчаток, вони скоро робили великі поступи в навчанні і вирізнялися на іспитах і пописах. В УМІ вони отримали оцінку „визначно" і брали участь у всіх репрезентативних концертах, останньо 25-го жовтня 1992 року в концерті української музики в Карнеґі Рісайтал Голл з нагоди 40-річчя УМІ.

Змалку акомпаньювали вони шкільним хорам, спершу в школі св. Івана Хрестителя в Нюарку, згодом в середній школі Мавнт Ст. Меріс, де Ада щороку приготовляла цілі представлення і була їх музичним керівником. Щоб впровадити їх в американське музичне життя продовж 10 років брали участь в стейтових авдиціях, а часто і в компетиціях, де діставали все найвищі оцінки і нагороди. Двічі виступали в концерті молодих мистців, призначені п'ятичленним жюрі Ліґи учителів музики Ню Йорку.

В червні 1992 року склали іспит „молодих мистців" в Асоціяції музичних вчителів Ню Джерзі, дістали грошові нагороди, а Зеня була вибрана з поміж 25-ти до чвірки виконавців „майстер кляси", яку провадив професор Ванкуверського університету для вчителів-піяністів стейту Ню Джерзі.

Ада і Зеня, хоч сестри, вдачами дуже різні. Ада розвинула перлисту пальцеву техніку, має піяністичні здібності, любить твори живі, бравурні, грає з розмахом і молодечим темпераментом. Зеня теж розвинулась гарно технічно, але її прикмета це шовковий удар, ніжність, вона любить Шопена, Ліста і Дебюссі.

Ада і Зеня склали дипломові іспити УМІ перед комісією в січні цього року, а тепер дають спільний концерт в понеділок, 17-го травня, о год. 7:30 вечора в залі УНДому в Ірвінґтоні. В програмі: Концерт Бетовена Ц-дур, в якому Ада є солістом, а Зеня виконує партію оркестри на другому фортепіяні, а теж твори Баха, Шуберта, Мендельзона, Шопена, Ліста, Дебюссі, а з українських Лисенка, Косенка і Довженка.

Вірю, що культурна публіка підтримає цих наших молоденьких піяністок, яких вже видно в нашій громаді, вони сестрички в Пласті, склали матуру з українознавства, Зеня танцює в ансамблі „Сизокрилі", а Ада, яка цього року кінчає середню школу, отримала повну стипендію на студії в Дру університеті.

Ввесь дохід з концерту призначений на школу св. Івана Хрестителя в Нюарку.

Ціла родина Гельбіґів є членами 25-го Відділу УНС.

Таїса Богданська

Д-р А. Бурячок в Лос Анджелесі

Якраз у часі, коли Святослав Караванський гостро критикував застарілі тенденції майбутнього українського правопису, в якому все ще присутня ідея „злиття української мови з російською", приїхав до Лос Анджелесу член комісії Верховної Ради з питань науки і освіти д-р Андрій Бурячок. Зустріч громади Лос Анджелесу з д-ром Бурячком відбулась 4-го квітня ц.р. в приміщенні УПЦ ім. св. Володимира.

У вступній частині програми зустрічі, яку вів Ігор Яремко, д-р Петро Балей подав декілька біографічних епізодів з життя гостя, нав'язуючи їх до спільного знайомства. Д-р Балей зазначив, що теперішня комісія мовознавства натрапляє на величезні перешкоди у процесі очищення української мови від русизмів, бо ж її голова є колишній большевик, якому чистий національний характер української мови не є по душі. Цю думку підтвердив опісля д-р Бурячок, який послідовно боровся і бореться з партократами за природні права нашої мови в українській державі. Хоч президент Л. Кравчук офіційно надав українській мові статус урядової мови, його указу не можна практично застосувати в атмосфері, у якій домінують партократи, які звикли плазувати перед Москвою. Одначе завдяки ініціятиві д-ра Бурячка, на очах росте український словник, який займає понад 200,000 слів. Це мабуть найбагатший словник у цілому світі! Є повні підстави думати, що майбутній словник буде вільний від дивоглядних форм, які мають лиш одни на меті: відібрати від української мови її природну красу і її милозвучність, які наш нарід віками плекав. Д-р Бурячок погоджувався із заввагами С. Караванського у його статті „Віз поперед коня", але підкреслив, що ці завваги вже не є актуальні, бо комісії вдалось ці незвичні правила частинно усунути із словника. Залишається одна проблема нерозв'язана, а саме справа переставлення м'якого знака з кінця абетки на місце після літери „Щ". Д-р Бурячок має свій концепт, який оправдує місце м'якого знака в середині абетки. Цікаво також, що він подав ідею замінити двозвуки дз і дж на нові літери. Така „модернізація" мови вимагає одначе дуже докладної аналізи.

Мимо філологічних проблем, які вимагають спільних зусиль мовознавців в Україні і її діяспорі, акція комісії освіти починає відігравати велику й позитивну ролю у культурному відродженні України. Засяг її діяльности поширюється у багатьох ділянках життя. Наприклад тепер готується словник для вжитку армії, де ще й досі вживається неукраїнська термінологія. Праця йде також над словниками в ділянці техніки й економії. Культурні осередки „Просвіти" розсіяні заходом Інституту української мови по всій Україні і беруть активну участь у процесі українізації населення. Видається „Історія України", книжка, яка подасть людям минуле України в правдивому світлі.

На питання публіки, які торкались механізму видання нового словника, політичних аспектів процесу українізації і т.п. д-р Бурячок давав вичерпні відповіді.

На закінчення зустрічі Ігор Лесик, культурно освітній референт місцевого Культурного Осередку, підсумував висліди доповіді д-ра Бурячка та жвавої дискусії. Він ствердив, що мова є ключевим засобом у процесі українізації, необхідної для закріплення національного характеру української держави. Він висловив від громади д-рові Бурячкові признання за його наполегливу працю для добра України і підкреслив необхідність співпраці України з діяспорою у напрямі сформування та унормування чистої української мови, яка є душею народу.

Із здивуванням ми почули, що д-р А. Бурячок не має компютера до упорядкування тисяч слів і всю працю виконує ручно. Щоб уникнути технологічного парадоксу д-рові Бурячкові у його важкій праці, прошу зв'язатись з ним телефонічно або листовно на адресу:

Andriy Burachok
Doctor of Philology
Ukrainian Academy of Science
41 Iv. Kudrija Str. Apt. 20
252042 Kiev, Ukraine

Tel.: (0-44) 295-3879 (home)
(0-44) 229-1885 (office)

Ігор Лесик,
Лос Анджелес.

Економічна...

(Закінчення зі стор. 2)

бюджет в сумі 1,265 млн. дол. Цією програмою займається 140 осіб.

Різні організації займаються поповненням статистики відносно економічної допомоги Східній Европі. Кожний жертводавець має свої окремі інформації. Не всі дані побудовані на порівняльній основі і доступні зацікавленим. Устійнення ясного становища відносно допомоги Східній Европі є покищо неможливим до виконання.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на літній сезон на Союзівці запляновано такі турніри:

3-4-го липня — УСЦАК-Схід
31-го липня і 1-2-го серпня — Подвійні ігри
4-6-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
9-10-го жовтня — КЛК

До 60-річчя голоду в Україні

(Закінчення зі стор. 2)

Під час програми (зліва): Наталя Невмержицька, о. протопресвітер Володимир Базилевський, о. Мирослав Глинський, Раїса Руденко і Валентина Юрченко.

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 29-го квітня 1993 р. упокоїлася у Бозі по короткій недузі на 68-му році життя наша дорога СЕСТРА, ТІТКА, ПЛЕМІННИЦЯ І ДВОЮРІДНА СЕСТРА

бл. п.

ЯРОСЛАВА ІРИНА ПАЦЛАВСЬКА з Дем'янчуків

У глибокому смутку:
сестра — ОКСАНА МЕЛЬНИКОВИЧ з чоловіком ЮРІЄМ
тітка — МАРІЯ ГАФТКОВИЧ ТЕСЛЯ
вуйко — ЕРОНІМ ЛОҐУШ
племінники — ХРИСТИНА МЕЛЬНИКОВИЧ МАЄРС з чоловіком ҐЕРІ
— АНДРІЙ МЕЛЬНИКОВИЧ з родиною
— ОЛЬГА МАЄР з родиною
— КАРМЕН ПЛЕНТ з родиною
— ЮРІЙ ДЕМ'ЯНЧУК
двоюрідні сестри — ОКСАНА СТЕРАНКА з родиною
— ХРИСТИНА ВИЛСОН з родиною
— ЗОРЯНА ЄКЕТКОВИЧ з чоловіком МИКОЛОЮ ДАРМОХВАЛОМ

і ближча та дальша рідня в Америці і Канаді.

ПАНАХИДА — в п'ятницю 30-го квітня 1993 р. о год. 7-ій вечора в похоронному заведенні Conroy Funeral Home, 21 E. 2nd St. Bound Brook, N.J.

ПОХОРОН — в суботу 1-го травня 1993 р. о год. 10-ій ранку в церкві св. Андрія Первозванного при Easton Ave., South Bound Brook, N.J.

Замість квітів прошу складати датки через
UNWLA — Chornobyl Children's Fund
c/o Oksana Melnykovych
5901 W. 89th St.
Overland Park, KS 66207
або Золотий Хрест для дітей Чорнобиля.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що несподівано з Волі Всевишнього відійшов у вічність на 79-му році життя наш найдорожчий БАТЬКО

бл. п.

д-р філософії

МИКОЛА СИДОР ЧАРТОРИЙСЬКИЙ

Залишились у глибокому смутку:
дочка — ЕЛИСАВЕТА з чоловіком д-ром АНДІЄМ БАРАНОМ
сини — арх. СВЯТОСЛАВ з дружиною МАРТОЮ
— д-р БОГДАН
шваґерка — ІРЕНА КОМАР з дочками ТАНЕЮ і РОМОЮ з чоловіком і донею
на Україні:
братанич — ВАСИЛЬ СИДОР з дружиною
братаниця — КАТЕРИНА КОНИК з чоловіком ВАСИЛЕМ і родиною
братова — МАРІЯ з дітьми ВІРОЮ і ОЛЕГОМ
сестрінки з родинами — МАРІЯ ГОЛЯК
— ЗОНЯ ОЛЬХОВА
— ВІРА ОЛЕКСИН
— ГАНЯ і МАРІЙКА СКУБИК-РАТИЧ
— АНТОСЯ ЯКУБОВСЬКА
сестрінки — проф. ІВАН ГОЛЯК
— МИХАЙЛО СОХАН

та ближча і дальша родина в Америці й Україні

Тіло покійного буде виставлене у похоронному заведенні Петра Яреми в суботу і неділю 1-го і 2-го травня 1993 р. від год. 2-ої по полудні до 9-ої вечора.

ПАРАСТАС — в неділю 2-го травня о год. 6-ій вечора в тому ж похоронному заведенні.

Дальші ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в понеділок 3-го травня о год. 9:30 рано в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар св. Духа в Гемптонбурзі, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ

Хто змилосердиться над Наталочкою?

В останні часи дописи із подібними наголовками появляються в нашій діяспорній пресі доволі часто. А все ж звертаємося до цього засобу, щоб може, дасть Бог, знайти якесь милосердне людське серце, яке відгукнеться на недолю маленької землячки.

Наталка Стебельська із села Грушатичі, Старосамбірського району, Львівської области, захворіла в 1991 році, на 10-му році свого життя на білокрів'я-левкемію. Перебула численні серії лікувань у львівських лікарнях і остаточно їй радять їхати лікуватися в Німеччину. Батьки, в розпуці, запозичилися на потрібні фонди і вивезли її туди, де лікування виявилося дуже успішним та заходить потреба повернутися туди ще раз, щоб його продовжувати.

Надії на допомогу родини з Канади завели і батьки залишилися у важких довгах та з неможливістю продовжувати лікування.

Н. Стебельська

Наталка була від першої кляси якнайкращою ученицею, вчилася гри на скрипці, малює, пише вірші (один із них недавно помістила „Веселка"), вишиває і радо ділиться усім, що має, зі своєю сестричкою Оленкою.

Хто хотів би допомогти цій родині у важкій скруті, можна посилати гроші на: Агропромбанк „Україна" місто Старий Самбір, Львівська область, 292724, рахунок ч. 000700250, Стебельській Наталі Стефанівні, або в Червоний Хрест Львівської области, ч. рахунку 11070081, вплачуючи долярами ЗСА на: Canadian Imperial Bank of Commerse, Head Office, Commerce Court, Toronto, Ont. Canada M5L 1A2, Acct No. 1883518.

НЕ В ДОНЕЦЬКОМУ, А ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ

У заголовку повідомлення про черговий світовий з'їзд лікарів („Свобода" з 30-го квітня) помилково подано, що з'їзд відбудеться у Донецькому. Фактично, як подано в тексті, з'їзд відбудеться у Дніпропетровському. Ред.

Виступ В. Дурдинця на науковій конференції в Канаді

У п'ятницю, 26-го березня, в МекМастер університеті в Гамилтоні, Онт., відбулась міжнародна наукова конференція під назвою „Перехідний період і мир у Східній Европі". Крім науковців — спеціялістів східньоевропейських проблем, цікавим доповідачем був Василь Дурдинець, перший заступник голови Верховної Ради України. Він одночасно очолює комісії Верховної Ради України з питань державної оборони та внутрішньої і зовнішньої безпеки. В. Дурдинець є також головою державної делегації для переговорів з Росією. Він народився на Закарпатті, закінчив вищу юридичну освіту у Львові і довший час був заступником міністра внутрішніх справ Української ССР. В. Дурдинець справляє враження інтелігентного і добре освіченого бюрократа, який, безумовно, є компетентний говорити в імені українського Уряду. Темою доповіді В. Дурдинця було: „Збройні сили України, мілітарні зміни в сучасному світі і теперішні взаємини між Україною і Росією". Деякі частини його доповіді заслуговують на те, щоб їх опублікувати і далі ми цитуємо дослівно його слова, які до певної міри репрезентують офіційне становище українського Уряду.

„Україна, згідно з волею народу, зробила історичне рішення і 24-го серпня 1991 року проголосила Акт Незалежности, який був підтверджений великою більшістю (понад 90 відсотків) голосів під час референдуму 1-го грудня 1991 року".

„Продовж останнього півтора року Верховна Рада України прийняла понад 30 законодавчих документів, завданням яких є регулювати будівництво збройних сил і державної безпеки незалежної держави. Закони про державні кордони України, про прикордонні війська та про національну гвардію були прийняті з метою зміцнення державної незалежности і забезпечення недоторкальности її території.

Якщо йде про збройні сили, то Україна задеклярувала свій намір стати невтральною, без'ядерною і миролюбною державою, яка не бажає брати участи в жодних мілітарних бльоках. Україна бажає зайняти респектабельне місце між европейськими державами і у світовій громаді народів...

Події останніх років значно змінили карту Европи, і з геополітичної точки зору проголошення незалежности України було найважливішою подією. Україна становить ключевий район, який дає доступ до Чорного моря, контролює важливі транспортові шляхи, посідає важливі природні і стратегічні ресурси і має добре розвинену основу. Україна має 52 міл. населення і має територію, яка дорівнює Франції.

Ми розуміємо, що, беручи до уваги вищенаведені факти, світ турбується про те, який мілітарно-політичний напрямок ця молода держава візьме. Це тим більш зрозуміле, що, крім вищезгаданих ресурсів, Україна має також ядерну зброю. Якраз тому ми щиро і одверто задеклярували свої добрі наміри, включно з тими, які відносяться до зміцнення державної незалежности і безпеки.

Якщо йде про ядерну зброю, то певна частина світового населення вважає, що розпад СССР і створення нових суверенних держав на його території, включно з суверенною Україною, спричинює цілковите, або частинне 'розкидання' системи контролі ядерної зброї, особливо тієї частини, яка знаходиться на українській території, але цілковито так воно не є. Ми розуміємо турботу світової опінії про ядерну зброю на території України та про необхідність гарантії безпеки під час нагляду над цією зброєю. Це тому, ми знову підкреслюємо, що ми не дозволимо на розповсюдження ядерної зброї і їх складових частин, успадкованих від колишнього Совєтського Союзу, до так званих 'третіх країн'. Ми будемо точно дотримуватись принципів договору з 1968 року про нерозповсюдження ядерної зброї і робитимемо заходи для ядерної безпеки.

Україна є також приготована приступити до договору про фізичний захист ядерних матеріялів. Ми готові співпрацювати з іншими державами в рамках зусиль розпочатих світовою спільнотою.

Верховна Рада України має національний обов'язок упевнитися, що всі аспекти договору про стратегічну наступальну зброю, лізбонського протоколу і договору про нерозповсюдження ядерної зброї є уважно досліджені, так що усі можливі наслідки для України будуть докладно вивчені ради її мілітарної та екологічної безпеки, або ради можливих фінансових витрат для України стосовно її зобов'язань. Ми говоримо тут не про редукцію ядерної зброї на одну третю чи на дві треті, але на повну ліквідацію ядерної зброї в Україні. В історії цивілізованого світу ще дотепер не було такого тотального добровільного відкинення цієї зброї масового знищення будь-якою державою. Це прикро, що багато політиків ще не здали собі справи про цей безпрецедентний крок України.

Під час того, як Україна відмовляється від ядерної зброї, яка становить ефективну методу стримання потенційного агресора, Україна має право шукати і отримати від ядерних держав дійсні гарантії державної безпеки. Що ми тут на думці маємо, це перш за все законно зобов'язуючі документи, підписані найвищими керівниками ядерних держав, включно з Росією і ЗСА. Суть цих документів повинна включати гарантії, що ці держави ніколи не вживатимуть ядерну зброю, або стандартну зброю, проти України. Ці держави також будуть утримуватись від прогноз уживання сили і від економічного тиску для розв'язання суперечок та що вони респектуватимуть територіяльну недоторканість і ненарушимість українських кордонів.

Тепер я хотів би повернутись до іншого питання, яке цікавить учасників цієї конференції, а саме: питання теперішніх і майбутніх взаємин між Україною і Росією.

Акт Незалежности України створив умовини, які дозволили формування національних інтересів як суверенної держави, які не завжди збігалися з інтересами Росії. Це витворило певну нестійкість в наших взаєминах, зокрема в економічній ділянці. Певні політичні сили в Російській Федерації не можуть погодитися з фактом, що незалежна Україна таки існує і тому вони незадоволені політикою нашої держави.

Головною причиною напруження відносин між Україною і Росією є вперте небажання певних політиків і політичних кіл в Російській Федерації розвивати взаємини з Україною на основі пошани суверенітету, національних інтересів, невмішування у внутрішні справи, добросусідства взаємних інтересів.

Наші взаємини також залежать від нашої здібности розв'язати проблеми національних меншостей. Відомим є факт, що приблизно 11 мільйонів росіян живе в Україні та що понад 5 мільйонів українців живе в Росії. Наше становище є таке, що українська меншість у Російській Федерації повинна користуватись такими самими умовинами і привілеями, як російська меншість в Україні, особливо у відношенні до культурних і освітніх потреб та збереження їхньої національної ідентичности".

Вищезгадана конференція була зорганізована академічним комітетом, головою якого був проф. Петро Потічний. Це з його ініціятиви В. Дурдинець взяв участь у цій конференції.

Степан Яворський

Окуліст...

(Закінчення зі стор. 1)

недуги у дітей, які є дуже занедбані через брак відповідних модерних інструментів. Він старається отримати деякі із коштовних приладів до лікування та операцій від фармацевтичних фірм, що їх виробляють, а крім того, щоб інші лікарі могли на якийсь час поїхати навчати техніки лікування очей, треба також фондів на їхню подорож.

Тому д-р В. Селезінка звертається з проханням складати пожертви на ту ціль через Світову Федерацію Українських Лікарів і підкреслює, що як досі це є єдина програма для вдосконалення лікування очей в Україні.

Пожертви можна висилати на адресу: Ukrainian Medical Association of North America, 2247 West Chicago Ave. Chicago, Ill. 60622, а усі матеріяли для очних операцій до Очного інституту в Ст. Луюсі: St. Louis University, Department of Ophthalmology, 3655 Vista Ave., St. Lous MO. 63110.

На поміч...

(Закінчення зі стор. 1)

прийнятого досі звичаю щорічної товариської зустрічі прихильників Українського Музею, що вже 15 років відбувається весною, звичайно у формі полуденка у гарному приміщенні.

— Ми хочемо тим разом притягнути увагу молодшого покоління справою розбудови музею і його втримання, як важливої культурної амбасади в Ню Йорку, — кажуть організаторки — і тому ми заініціювали її інакше, у формі кабарету та вечорниць, та поставили відносно малий вступ, бо лише 30 дол., щоб в цей спосіб дати можливість якнайбільшій кількості осіб взяти в ній участь, і щоб притягнули своїх знайомих. Ми робимо все, щоб дати якнайбільше розривки та живучості у цій імпрезі. Тому жива програма і різні несподіванки, про які тут не хочемо ще точно говорити, щоб вони справді залишилися „несподіванками", аж до самого вечора.

Одну із тих несподіванок наші дві гості з комітету таки подають до відома, а це льотерію з гарними та вартісними виграшами, між якими є жіночий нашийник зроблений на народних мотивах мистцем із Львова Любартом Ліщинським, саме праці якого захоплювали публіку в музеї на недавньому великодньому ярмарку. Він подарував один для УМ як виграшу, щоб тим причинитися до збірки фондів.

Гості в редакції Т. Тершаковець і Л. Білоус підкреслюють, що така широка співучасть в тому вечорі мистців з України вказує на те, як добре вони розуміють важливість того культурного бастіону в ЗСА і тому так радо дарують свій час та своє мистецтво безкоштовно на ту ціль. Може це буде прикладом для молодшого покоління українців, що постійно проживають тут та стане їм заохотою до співучасті у цій так важливій ділянці?

Бо репрезентативний Український Музей в Ню Йорку може найкраще познайомити чужинецьку публіку із мистецтвом України так давнім як і сьогоднішнім та найкраще допомогти до виміни і співпраці з музеями України та їхніми багатствами, яких досі не було можливости оглядати.

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи"

30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

„Свободи" ☐ „Українського Тижневика" ☐ „Веселки" ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

На зміну адреси проситься ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00.
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ ВІД 1-2 ТИЖНІВ